

บทบาทของไถ่พื้นเมืองในปัจจุบัน

ไพโรจน์ ปัญญา

ไถ่พื้นเมืองหรือที่เรียกทั่วไปว่า ไถ่บ้าน ในประเทศไทยเรานั้นจะพบไถ่บ้านตามหมู่บ้าน หรือชนบท ที่มีกระจายอยู่ทั่วประเทศ และนับวันจะมีความสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเป็นแหล่งพันธุ์กรรมที่ดีที่ไม่ควรสูญหาย หรือกลายพันธุ์ไป อีกทั้งยังเป็นแหล่งรายได้ และเป็นแหล่งอาหารโปรตีนที่ได้จากสัตว์ของชาวบ้านที่อยู่ในชนบท ไถ่พื้นเมืองมีลักษณะพิเศษ คือ สามารถอยู่รอดได้ภายใต้สภาวะธรรมชาติ โดยใช้ที่กำบังเพียงน้อยนิดก็สามารถอยู่ได้ ส่วนในเวลากลางคืนก็จะเกาะตามกิ่งไม้ หรือคอนไม้ที่มีอยู่ตามบริเวณบ้าน นอกจากนี้ไถ่พื้นเมืองยังมีความทนทานต่อสภาพแวดล้อมอันเป็นลักษณะทางพันธุ์กรรมที่ถ่ายทอดมาหลายชั่วอายุ

ในปี พ.ศ. 2536-2537 ฝ่ายเศรษฐกิจการปศุสัตว์ได้รายงานราคาไถ่กระทงจะอยู่ในช่วง กก. ละ 18-26 บาท จะเห็นได้ว่า ราคานี้ไม่คงที่ ขึ้นอยู่กับภาวะตลาดของเมืองไทย และต่างประเทศ แต่จากบทความของฟาร์มชัยอารีย์ได้กล่าวว่า ราคาของไถ่พื้นเมืองที่มีชีวิต ราคา กก. ละ 40-50 บาท แต่ราคาของไถ่พื้นเมืองยังคงอยู่ตัว และอยู่ในราคาที่สูงพอสมควรเมื่อเปรียบเทียบกับราคาของไถ่กระทง เพราะแนวโน้มของผู้บริโภคกลับมานิยมบริโภคไถ่พื้นเมืองมากขึ้น ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากลักษณะของการเลี้ยง และอาหารที่ให้ไถ่พื้นเมือง จึงทำให้เนื้อไถ่ที่ได้ค่อนข้างแน่น มีรสชาติดีกว่า ไถ่หนุ่ม

ตลาดไถ่บ้านนั้น นิยมบริโภคกันมากในภาคกลาง ตลาดใหญ่ที่สุด คือ เขาวราช และตลาดคลองเตย ที่รองลงมาคือ ตลาดจังหวัดนครปฐม และราชบุรี ส่วนจังหวัดอื่น ๆ ก็รับซื้อตามตลาดทั่วไป ราคาที่ขายกันก็ได้สูงพอสมควร ในราคา กก. ละ 40-45 บาท หรืออาจสูงกว่านี้ หากไถ่บ้านหรือไถ่พื้นเมืองมีความสมบูรณ์ สีขน และหน้าอกของไถ่ตรงตามความต้องการก็จะขายได้เร็วและราคาก็สูงขึ้น

ประโยชน์ที่ได้จากการเลี้ยงไถ่บ้าน หรือไถ่พื้นเมือง จะพบว่า ประโยชน์ที่ได้รับโดยตรง ได้แก่ การขายไข่ หรือการขายไถ่ทั้งตัว แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีประโยชน์ที่ได้รับโดยอ้อมที่พอสรุปได้ดังนี้

1. ทำให้มีรายได้เพิ่มจากการปลูกพืช เช่น ไม้ผล หรือพืชผัก เพื่อทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ไถ่บ้านฝูงเล็ก ๆ 15-20 ตัว และถ่ายมูลออกมาวันละประมาณ 1-1.3 กิโลกรัม โดยที่มูลไถ่เหล่านี้เป็นแหล่งของปุ๋ยอินทรีย์ (organic fertilizer) ดังนั้น ใน 1 ปี จะได้ปุ๋ยอินทรีย์ประมาณ 365-475 กิโลกรัม เมื่อนำมูลไถ่ใส่ในสวนผลไม้ หรือพืชผักก็จะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นทั้งปริมาณ และขนาด

2. ลดต้นทุนค่าอาหาร เมื่อมีพวกปุ๋ยอินทรีย์ต่าง ๆ อยู่ตามพื้นดิน ทำให้เกิดการเจริญเติบโตของพวกไส้เดือน และหนอนต่าง ๆ นอกจากพวกไส้เดือน และหนอน ยังมีปลวก แมลง และหญาอ่อน ๆ ที่เป็นอาหารที่ดีของไก่พื้นเมือง อันจะทำให้ต้นทุนค่าอาหารในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองลดลง โดยที่ไก่พื้นเมืองสามารถหาอาหารกินเองได้ตามธรรมชาติ และยังป้องกันตัวเองได้อีกด้วย ซึ่งเป็นข้อแตกต่างจากไก่กระທ

3. สามารถเปลี่ยนอาหารที่มีคุณภาพต่ำให้มีคุณภาพสูง ไก่บ้านมีคุณสมบัติในการเก็บเศษอาหารพวกหนอน และแมลงต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เศษข้าว เศษขนมปัง และเศษผลไม้ ที่มนุษย์บริโภคแล้วเหลือทิ้งไป หรือหกหล่น ไก่พื้นเมืองสามารถจิกกินและนำมาใช้ประโยชน์เพื่อนำมาผลิตเนื้อและไข่

จะเห็นว่า ไก่พื้นเมืองฝูงเล็ก ๆ ที่เลี้ยงตามบ้าน จะทำให้รายได้ของครอบครัวเพิ่มขึ้น ถึงแม้ผลผลิตที่ได้จากไก่พื้นเมืองจะต่ำก็ตาม แต่ต้นทุนในการผลิตไข่หรือน้ำหนักที่เพิ่มขึ้นก็ต่ำด้วย

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ไก่กระທราคาขึ้น ๆ ลง ๆ ซึ่งไม่เหมือนกับไก่พื้นเมืองราคาค่อนข้างคงที่ ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากความต้องการของผู้บริโภคได้แปรเปลี่ยนได้ โดยหันมาบริโภคไก่พื้นเมือง เนื่องมาจากรสชาติดี และกลิ่นดีกว่าไก่กระທ นอกจากนี้กลัมนเนื้อยังมีความละเอียดและแน่นมากกว่า เหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ก็คือ ไก่พื้นเมืองไม่ได้ให้อาหารที่มีส่วนผสมของยาปฏิชีวนะ ยาแก้เชื้ร และพวกสารเคมีอื่น ๆ ซึ่งเชื่อได้ว่า ไก่พื้นเมืองจะมีสารพวกนี้อยู่น้อยมาก หรือแทบไม่มีเลย จึงทำให้ร่างกายปลอดสารพิษต่าง ๆ ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นนั่นเอง